

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/144/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8214204489
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8214204489.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobcu Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Bajkalskej č. 30, proti žalovaným: 1./ A. E., H.. XX.X.XXXX, C. N. C. Č.. XXX, 2./ Ľ. E.A., H.. XX.XX.XXXX, C. N. C. Č.. XXX, právne zastúpených JUDr. Vladimírom Pochom, advokátom, so sídlom v Bardejove, na ul. Hviezdoslavovej č. 3, o zaplatenie sumy 15.776,23 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 27.7.2017 č. k. 2C/130/2014-125 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Žalovaným sa n e p r i z n á v a náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom zastavil konanie ohľadne sumy 58 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 58 Eur od 22. 5. 2014 do zaplatenia. Žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 13.552,32 Eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 22. 5. 2014 do zaplatenia a to v splátkach po 250,- Eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Ďalej vyslovil, že žalobca má voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 72 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že účastníci dňa 27.9.2012 uzatvorili zmluvu o medziúvere a stavebnom spotrebiteľskom úvere. Na jej základe žalobca ako veriteľ poskytol žalovaným medziúver vo výške 15.590,06 eur. Žalovaní porušili svoje povinnosti splácať úver riadne a včas a preto žalobca listom zo dňa 16.5.2014 odstúpil od úverovej zmluvy a vyzval žalovaných, aby v 7- dňovej lehote vrátili zostatok úveru.

3. Uzatvorená zmluva je tak zmluvou spotrebiteľskou, kde žalobca vystupuje v pozícii dodávateľa a žalovaní v pozícii spotrebiteľov.

4. Pre posúdenie uplatneného nároku bolo rozhodujúce vyhodnotenie účinkov odstúpenia od zmluvy, ku ktorému došlo zo strany žalobcu. Odstúpenie od zmluvy je ako inštitút upravené tak v Občianskom zákonníku (§ 48) ako aj v Obchodnom zákonníku (§ 349 ods. 1). Kým v zmysle Obchodného zákonníka odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď v súlade s týmto zákonom prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane (účinky ex nunc), Občiansky zákonník s odstúpením od zmluvy v ustanovení § 48 ods. 2 v zásade spája jej zrušenie a to s účinkami od začiatku (ex tunc). Obchodný zákonník tak umožňuje, aby určité ustanovenia mohli podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu trvať aj po ukončení zmluvy. Zákonná úprava odstúpenia od zmluvy

v Občianskom zákonníku je teda pre žalovaných ako spotrebiteľov výhodnejšia. Na tom nič nemení ani znenie článku VII. bod 1 zmluvy o úvere, v zmysle ktorého môže veriteľ v prípade odstúpenia od zmluvy požadovať okamžité splatenie úveru, pretože toto znenie je znením naformulovaným žalobcom vo formulárovej spotrebiteľskej zmluve, ktoré je pre spotrebiteľa nevýhodnejšie v porovnaní s úpravou v Občianskom zákonníku. Spotrebiteľ sa totiž nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Možnosť použitia Obchodného zákonníka ako aj Občianskeho zákonníka na právny vzťah vzniknutý medzi zmluvnými stranami vyplýva z článku VIII. bod 1 Zmluvy o úvere. Ak samotný žalobca v zmluve umožnil použitie tak Obchodného zákonníka, ako aj Občianskeho zákonníka, použitie pre spotrebiteľa nevýhodnejšej úpravy pri odstúpení od zmluvy vyplývajúcej z Obchodného zákonníka je neprípustné. Pre úplnosť je nutné uviesť, že je to práve žalobca, ktorý sa rozhodol využiť inštitút odstúpenia od zmluvy, hoci právny poriadok umožňuje využitie aj iných inštitútov a postupov v prípade omeškania dlžníka, ktoré nemajú za následok zrušenie zmluvy s účinkami od počiatku.

5. Tento záver vyplýva z početnej judikatúry, ktorá musí byť žalobcovi známa vzhľadom na to, že žalobca bol účastníkom týchto konaní. Pre úplnosť sa poukázalo aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 19.06.2013 č. k. I. ÚS 402/2013-10, ktorým Ústavný súd SR odmietol sťažnosť spoločnosti, na ktorú bola postúpená pohľadávka žalobcu z obdobnej zmluvy, ako zjavne neopodstatnenú.

6. Keďže dôsledkom odstúpenia od zmluvy podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo zrušenie zmluvy s účinkami ex tunc, zrušili sa i ustanovenia zmluvy upravujúce úrok za poskytnutie úveru, zmluvne dohodnutý úrok z omeškania a poplatky. Zo zrušenej zmluvy žalobcovi vzniklo právo domáhať sa iba vydania bezdôvodného obohatenia podľa zásad vyplývajúcich z § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pri zrušenej zmluve je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal (§ 457 Občianskeho zákonníka).

7. Keďže rozdiel medzi sumou vyplatenou žalobcom žalovaným a čiastkou zaplatenou žalovanými žalobcami predstavuje sumu 13.552,32 Eur súd prvej inštancie zviazal žalovaných na zaplatenie sumy 13.552,32 Eur žalobcovi spolu s príslušným úrokom z omeškania. V prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

8. Výrok o trovách odôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1 a ods. 2, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

9. Proti tomuto rozsudku, a to konkrétne proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok v zamietavej časti zmeniť tak, aby žalovaným bola uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 2.165,91 Eur spolu s 6,69 % úrokom zo sumy 14.930,70 Eur od 22.5.2014 do zaplatenia a s 5 % úrokom z omeškania zo sumy 2.165,91 Eur od 22.5.2014 do zaplatenia. Ako dôvod uviedol, že následky odstúpenia od úverovej zmluvy boli nesprávne právne posúdené. Z ustanovenia § 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka jasne vyplýva, že právny vzťah zo zmluvy o úvere sa má spravovať Obchodným zákonníkom, pričom toto ustanovenie je kogentné (§ 263 Obchodného zákonníka). Odstúpením od úverovej zmluvy došlo k jej zániku ex nunc, pretože odstúpenie od zmluvy o úvere sa spravuje úplnou a komplexnou právnou úpravou právneho inštitútu odstúpenia podľa § 344 Obchodného zákonníka. Nakoľko Obchodný zákonník upravuje odstúpenie od zmluvy komplexne, nie je dôvod na aplikáciu Občianskeho zákonníka na právny vzťah vzniknutý z tzv. absolútneho obchodu.

10. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

11. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

12. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej ochrana spotrebiteľa v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Podľa ust. § 52 tohto právneho predpisu účinného v čase uzatvorenia zmluvy spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú

uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

13. Vychádzajúc z uvedeného, nielen ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ale aj všetky iné ustanovenia, t.j. i ustanovenia Občianskeho zákonníka o odstúpení od zmluvy, sa použijú vždy, ak je to na prospech spotrebiteľa.

14. Čo sa týka právnej úpravy odstúpenia od zmluvy, táto bola obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v Obchodnom zákonníku a Občianskom zákonníku. Podľa ust. § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka, odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď v súlade s týmto zákonom prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane. Tento právny predpis v ust. § 351 ods. 1 umožňuje, aby určité ustanovenia mohli podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu trvať aj po ukončení zmluvy. Pri úverovej zmluve ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka umožňovalo veriteľovi odstúpiť od zmluvy, ak bol dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace a požadovať od dlžníka vrátenie dlžnej sumy s úrokmi. Na rozdiel od uvedeného Občiansky zákonník s odstúpením od zmluvy v ust. § 48 ods. 2 v zásade spája jej zrušenie a to s účinkami od začiatku. Zákonná úprava odstúpenia od zmluvy v Občianskom zákonníku je teda pre žalovaných ako spotrebiteľov výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa žalovaní vzdať nemohli. Aj keď ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkom zmluvy dohodnúť sa na inom zrušení zmluvy než od jej začiatku, pri spotrebiteľskom vzťahu táto možnosť je výrazne obmedzená ust. § 54 Občianskeho zákonníka. Podľa tohto ustanovenia zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Akákoľvek dohoda posúvajúca moment zrušenia zmluvy na iný termín než od začiatku vzhľadom na následky tohto jednostranného právneho úkonu, bez akýchkoľvek pochybností zmluvné postavenie žalovaných zhoršuje.

15. Ak zmluva alebo všeobecné obchodné podmienky upravovali následky odstúpenia odlišne od občianskoprávnej úpravy, takéto dojednanie je neplatné pre jeho rozpor s ust. § 54 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Odlišné dojednanie odstúpenia od zmluvy v porovnaní s občianskoprávnou úpravou priamo vyplýva z čl. VII. zmluvy o medziúvere a stavebnom spotrebiteľskom úvere (čl. 2 - 5 spisu). Keďže ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu vyplývajúcu z ust. § 39 Občianskeho zákonníka a pôsobiacu bez ďalšieho priamo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

16. Ako už bolo skôr konštatované zákonným dôsledkom odstúpenia od spotrebiteľskej zmluvy v súlade s ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka je jej zrušenie od začiatku, čím sa zároveň zrušujú i ustanovenia zmluvy upravujúce úrok za poskytnutie úveru, úrok z omeškania a poplatky. Účinným odstúpením od zmluvy nastupuje režim bezdôvodného obohatenia upravený v ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

17. V súvislosti s právnym posudzovaním uplatňovaného nároku je potrebné poukázať na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 19.6.2013 sp. zn. I.ÚS 402/2013, ktorý sa zaoberal sťažnosťou práve vo veci právneho posúdenia odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka a považoval ho za ústavné konformný a preto sťažnosť odmietol.

18. Taktiež Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 28.5.2015 vydaným vo veci 8MCdo 13/2014, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, skonštatoval, že aj bez vyriešenia otázky či je opodstatnená námietka generálneho prokurátora o tom, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného a nie Občianskeho zákonníka je zrejmé, že ak by Najvyšší súd zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, musel by prvoinštančný súd vziať zreteľ na ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, pričom by ako orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy bol povinný prihliadnúť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Mal by tiež zohľadniť ust. § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právne predpisy, ktorých súčasťou sú obe tieto ustanovenia nemajú prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou týchto právnych

predpisov. Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že v prípade zrušenia rozsudkov napadnutých mimoriadnym dovolaním by súd prvej inštancie posudzoval plynutie premlčacej doby podľa ustanovení Občianskeho zákonníka v dôsledku čoho by rozhodol tak, ako v rozsudku, ktorý generálny prokurátor navrhuje zrušiť. Z tohto rozhodnutia teda nepochybne vyplýva potreba aplikácie ust. § 48 Občianskeho zákonníka i na právne vzťahy založené pred 1.4.2015.

19. Zo zrušenej zmluvy žalobcovi vzniklo iba právo domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia podľa zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pri zrušenej zmluve je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko čo podľa nej dostal (§ 457 Občianskeho zákonníka).

20. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že v odvolacom konaní úspešným žalovaným žiadne trovy nevznikli.

22. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).